

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDEKRE: EGY ÓRA 5 K., NEGYEDEVRE 15 K., PÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI NAPLAP.

FELKIÖS SZERKESZTŐ: DR. BESEDŰS LORÁNY
KIADÓTALANOSOSOK: HOFFMANN ÉS KRÓKOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL: FIAÓ-UTCA 4.

A virilizmus halála

Debrecen, január 28.

A virilizmus fölött ma megkondult a lélekharang. A középkorból littelejtett intézményre a népkormány kimondta a halálos ítéletet és csupán napok választanak el az ítélet végrehajtásától. A siralomházban selymülő delikvens iránt sehol sem kél részvét, mindenki türelmetlenül várja, amíg kimulik ebből a világból, a soha föl nem támadás reményében.

A feudális kor utolsó maradványa tehát eltakarodik a haladás útjából és ezzel kezdetét veheti a magyar közigazgatás igazi reformja. Mert eddig, amíg a virilizmus intézménye élt, szó sem lehetett igazi reformról, szó sem lehetett igazi önkormányzatról, a municipiális és a községi közéletben a népakarat igazi megnyilvánulásáról. A községekben és a törvényhatóságokban a népnek, a polgárságnak választott képviselői hiába foglaltak helyet, hiába igyekeztek hangot adni a közvéleménynek, a hatalmas virilista csoport a függő helyzetben levő törvényhatósági vagy képviselői tagokkal játszva majorizálta őket és meghamisítva a közvéleménytől kizárólagos uralmat biztosított a vagyon részére. — Kispánamák, nagypanamák, főispáni és szolgabírói, meg egyéb erőszakosságok teljes biztonságban húzódtak meg a virilizmus árnyékában, amelynek sötétségén nem tudott keresztülhatolni a haladás gyöngén pisálkozó mécsesének fénye. Ez volt az oka annak, hogy az alkotmányosnak csúfolt utolsó ötven esztendő éra alatt minden megváltozhatott, csak a magyar közigazgatás nem volt képes elmozdulni ázsiai posványából. Ezért történt, hogy egészen a legutóbbi napokig a vármegyéknek, a városoknak az ovi a legszébb napjuk, amikor főispánt installáltak, kormányt üdvözöltek, vagy legalázatosabb hódoló feliratokat intéztek a szentséges magasságban trónoló felséghez.

A forradalomnak kellett jönnie, hogy a municipiális élet is szabad levegőhöz jusson és ledöljön a szabad mozgás elé századok előtt emelt gát. A királyság után és a főrendiház után végre sor került a régi korszak utolsó maradványára. A jól megválasztott születés, az okos vagyongyűjtés a községi életben sem kvilafikál többé. Csak a munka, a köz érdekében kifejtett tevékenység nyitja meg az utat a városi és megyei zöld asztalok mellé, ahol a polgárság és a nép, a dolgozó tömegek érdekei követelnek kielégítést.

A csehek parancsot kaptak a visszavonulásra

Budapesti tudósítónk táviratozza: Megbízható forrásból jelentik, hogy a cseh-szlovák kormány távirati utasítást kapott a ver-saillesi legfőbb haditanácstól, hogy csapatait vonja vissza az entente által megállapított demarkációs vonalra. A csehek már meg is tették intézkedéseiket csapataik visszavonására és ez rövidesen, ma vagy holnap, meg is történik.

Bécs, január 28. A Radio-ügynökség jelenti Párisból: Wilson tegnap indítványozta, hogy a békekönferencia határozza el, hogy a kis nemzeti államok által erőszakosan megszállott más nyelvű területeket azonnal ürítsék ki és a rend fenntartását az amerikai csapatok vegyék át. A javaslat ellen a szerbek, délszlávok és románok tiltakoztak. Anglia támogatja az amerikai javaslatot. Clemenceau pedig közvetítő javaslatot tesz. Döntés eddig nem történt. A francia lapok nagyon izgatott hangon írják erről a incidensről.

A konferencia résztvevői a brutálítások ellen

Kopenhága, január 28. Párisból jelentik: A béketárgyalás résztvevői — szociáldemokrata részről kapott megbízható híradás alapján — leplezetlenül kifejezést adtak felháborodásuknak azok miatt az erőszakosságok miatt, melyeket a magyar megszállott területeken elkövettek. Különösen nagy felháborodást keltett a tuszoknak az elhurcolása és intelligens embereknek a megbotozása. Mindazokat felelősségre fogják vonni, akik az emberiségnek ellentmondó ilyen magtartást tanúsítanak.

A pécsvidéki bányákkal a magyar kormány rendelkezik

Budapesti tudósítónk táviratozza: Egyik reggeli lap ma azt az értesülését közölte, hogy a szerbek kiűrték Pécsét és a szerbek által megszállott területekkel csakhamar megindul a forgalom. Mint illetékes helyen kijelentették, ez a hír ebben a formában nem felel meg a tényeknek. A tényállás az, hogy kormányunk tiltakozásának hatása alatt és a fegyverszüneti bizottság tárgyalásainak eredményeképpen a szerb kormány beleegyezett abba, hogy a pécsvidéki szénbányák fölött továbbra is a magyar kormány rendelkezék. Ennélfogva természetes, hogy a megszállott területeknek

ezzel a részével a forgalom megint meg fog indulni, a forgalomnak ez a megindulása azonban korántsem jelenti még a szerbek kivonulását.

Itt említjük meg azt is, hogy Versecre nagyobb francia hadsereg érkezett.

Az amerikai bizottságok a volt monarchia közállapotaírói

Bern, január 28. A volt osztrák-magyar monarchia vegyes nyelvű területeire Wilson által kiküldött bizottságok részben már megküldték jelentéseiket Párisba.

Brandschék 14 milliót kaptak a szászok csatlakozásáért

Gyulafehérvárról kapjuk az erőszakos román uralmat jellemző következő sorokat:

A legnagyobb kegyetlenséggel bántak velünk, akik magyarul beszélünk és gondolkodunk. Mailáth Gusztáv püspök kimondottan fogoly. Az állami elemi és polgári iskola tantestületét, nemkülönben az adóhivatal tisztviselői karát fegyveres erővel visszatartják iskolától és hivataltól, mert megtagadták a hit-ségesküt. Alighanem internálni fogják őket. A városi tanács tisztviselői, egynek kivételével, leesküdtek, ugyszintén a vármegyei tisztviselőik az alispánnal együtt. Aki szólni mer vagy csak gyanusnak tűnik fel, 25 botütést kap. A napokban a törvényszéknél kerül sor az eskü letételére. Az elkeseredés óriási és nincs, aki óvja és védelmezzé a hazafias tisztviselőket.

Brassóban a botütés napirenden van, de napirenden vannak a verekedések a román testvérek között is. A szászokon kívül mindenki le van törve. Erősen tartja magát az a hír, hogy Brandschék és Flechtenmacherék 14 millió frankot kaptak a szászok csatlakozásáért. A vármegyei tisztviselők Semsey főjegyző és Lázár tb. főtisztviselő kivételével letették a román hit-ségesküt. Logothetti Orosz gróf volt főispáni titkár erősen tanulja a román nyelvet és hasonlóképp tesznek a gerinctelen tisztviselők. A pénzügy, vasut, posta és táviró tisztviselői szolidárisan nem tesznek esküt, a tanári testületek még ingadoznak. — A románok félnek valamitől, de még nem tudják, mitől.

URANIA
Szerda Csütörtök
Január 29 — 30
A Pesti Hírlap-ban megjelent Csermely Gyula regénye
A Vörös Kérvölj
4 óra 5 felvonásban.

Előadások: 6 és 7 órákor

APOLLO

Szerda Csütörtök
Január 29 — 30
Jókai Mór regénye

**ARANY-
EMBER**
(MÁSODIK RÉSZ)
4 felvonásban.

Előadások: 3, 5 és 7 órákor

Arany Bika mozi

Szerda Csütörtök
Január 29 — 30

A titkok titka
Rajkai és Károlyi történet 4 felvonásban.
Jan. — A térszerében

MAGDA SONJA.

A KISÖNBETŐRŐ
vígjáték 3 felvonásban
FŐSZEREPBŐLŐK:
Lena Ansel
Paul Morgan.

Előadások: 6 és 7 órákor

Azentente még nem tárgyal Oroszországgal

Wilson a büntető expedíció mellett

Zürich, január 28. Párisi tudósítás szerint Wilson elnök Lloyd George miniszterelnökkel folytatott tanácskozás után jegyzéket fogalmazott, amely kijelenti, hogy mivel a bolsevikiek az Oroszországhoz intézett meghívásra nem feleltek, Oroszországgal szemben ki vannak merítve a békités eszközei és most már szükség van arra, hogy a szövetségesek ne vonják vissza Oroszországban levő csapataikat, hanem erős körülzáró sereggé fejlesszék ki azokat.

A franciabarátügynökség ezt a hírt a következő megjegyzéssel kíséri: Ez a tény Franciaország diplomáciai győzelmét jelenti Wilsonnal szemben.

A szovjet-kormány elmenekült Pétervárról

Basel, január 28. Az Echo de Paris stockholmi távirata megerősíti Pétervár kiürítésének híreit. A pétervári kormány Nisnij-Novgorodba menekült.

Hol van Trockij?

Bécs, január 28. A lapok prágai jelentése szerint Trockij a múlt héten állítólag Bécsben tartózkodott. Trockij jelenlegi tartózkodási helyéről semmit sem tudnak.

Eltörlik a virilizmust

A vidéki városokban is fölállítják a néptanácsokat

Budapesti tudósítónk táviratozza: A Pol. Hir. jelenti:

A tegnapi minisztertanács Nagy Vince belügyminiszter eltörlesztésére megadta a felhatalmazást, hogy a belügyminiszter a virilizmus eltörlésére vonatkozó néptörvénytervezetet terjesszen a minisztertanács elé, egyúttal megbizta őt a törvényhatósági és községi választások megejtésére vonatkozó rendeletek elkészítésével is.

A minisztertanács elfogadta a belügyminiszter két néptörvényjavaslatát, melyek közül az első Budapest főváros közigazgatási szervezetének ideiglenes módosításáról, a másik a többi törvényhatósági és rendezett tanácsú város törvényhatósági bizottságainak, illetőleg képviselőtestületeinek ideiglenes megszüntetéséről és ezek helyébe városi néptanácsok alakításáról intézkedik.

A néptörvény megszünteti a főpolgármesteri állást és a főpolgármester jogait ezután a polgármester gyakorolja. Megszűnik egyúttal a fővárosi közmunkák tanácsa is.

A másik néptörvény a budapestihez hasonló irányelvek szerint állítja fel a városi néptanácsokat. A városi néptanács a volt tanács tisztviselőtagjaiból és a kormánybiztosok által kinevezendő külső tanácsstagokból fog állani; ez utóbbiaknak száma legalább kettővel és legfeljebb négyvel lesz nagyobb, mint a tisztviselő tagoké. Hatáskörük és ügyrendjük ugyanugy alakul, mint a fővárosi néptanácsé.

Remélhető, hogy amíg az új választások után az új közigazgatási szervek összeülhetnek — ami hihetőleg rövid időn belül meg fog történni — a közigazgatás menete egészséges

irányba fog terelődni a néptanácsok megszerzésével. A nemzeti tanácsok működése, mely a törvényes formák közé nem volt beilleszthető, ilyenformán fölöslegessé válik. A néptanácsokat a polgárság és a munkásság annál inkább megnyugvással fogadhatja, mert a tanács tagjainak kinevezésénél a forradalmi pártok kijelölései szolgálnak irányadónak és így a pártok bizalmi emberei foglalnak helyet a néptanácsban.

Hogyan hurcolták el az udvarhelyi tisztviselőket?

Egy újságíró járt a napokban Székelyudvarhelyen és megfigyeléséről, egy hosszabb, színes, de tárgyilagos cikket írt. A letartóztatott tisztviselőkről többek közt így ír:

Pál Árpád alispán Valentik Ferenc volt képviselővel, Udvarhely kormánybiztosával egyetértésben elhatározta, hogy a vármegyei tisztviselők semmi esetre sem fogják elismerni a román imperiumot, hanem ragaszkodnak a fegyverszüneti határozománnyhoz, amely a közigazgatást magyar kézben hagyja. Pál alispán, hogy ebben az akcióban ne maradjon elszigetelve, levelet írt Háromszékbe és Csíkbe, egységes állásfoglalásra hívva föl benne ezt a két székely megyét is.

A dolgot azonban elárulhatták, mert épp a levél átadásának pillanatában rohant be az alispán szobájába a román parancsnok segéd-tisztje, Popovics főhadnagy (volt osztrák-magyar hadseregbeli tiszt, aki a legantipátiikusabb szerepet játsza most Udvarhelyen: a kém és a besugó szerepét) és le akarta foglalni a levelet.

Pál Árpád alispán összegyűrte a levelet és a főhadnagy lábához dobta ezekkel a szavakkal:

— Gyalázat, hogy spionkodnak utánam!

Popovics nyomban nyolc szuronyos román katonát hivatott és elkísértette az alispánt.

Érdekelte, hogy mi történt az elfogott tisztviselőkkel. Erre vonatkozóan egy cseléd-leány volt az egyetlen kuforrás, mert a románok gondosan elzárták az új vármegyeházát a külvilágtól s egyedül ennek a leánynak volt szabad bejárása. Ő vitt a foglyoknak vacsorát, még pedig fejenként két kemény tojást. Ennyit engedett részükre a román katonai parancsnokság.

— De még ennyi sem kellett a szegény nagyságos uraknak, — mesélte a leány — hozzá sem nyultak azok az ételhez. Csak sétálgattak a teremben, vagy a kezükre támaszkodták a homlokukat s úgy néztek a világba borosan. Alighogy észrevették...

Később megtudtam, hogy az éjszaka sem mult el simán, mert Pál Árpád alispánt és Horváth Károly közjegyzőt automobilon elszállították a városból.

Délután öt órakor Nemcsa prefektus és a parancsnokló román ezredes elmentek a megyeházára s újra fölhívták a köztisztviselőket, hogy tegyék le az esküt Romániára. Különösen a román ezredes beszélt sokat. De a tisztviselők hajthatatlanok maradtak. A prefektus és a román ezredes távoztak a megyeházáról.

Mint a futótűz terjedt el ennek a híre a városban és nagy lelkesedést keltett, de tüntetés s más efféle nem lett belőle. — A román katonaság gépfegyverekkel cirkált az utcán.

A román parancsnokság éjjel 11 órakor szuronyos katonák közé vettette a bezárt köztisztviselőket és kikísértette őket a másfél kilométer távolságban levő állomásra, ahol különvonat várta a magyar tisztviselők csapatját. Az elhurcolt 35 köztisztviselőt két harmadosztályú kocsiba tiltették s a vonatot utnak indították Héjjasfalvára, onnan pedig Nagyszebenbe irányították.

Székelyudvarhely lakossága aludt, amikor ez a merénylet történt. De különben sem lett volna módjában megakadályozni, mert a románok egy század erősségű erősítést kaptak az est folyamán Csík megyéből.

Ady Endre és a Csokonai-kör

Meghalt Ady Endre, a egújabb magyar irodalomnak legérdekesebb alakja, a XX. századnak legemlegettebb magyar költője, akinél senkinek sem volt több része magasztalásban és ócsárlásban. Korántsem még itt az ideje, hogy Adyról végleges ítéletet mondjon a magyar irodalomtörténet s a magyar kritika, de ha itt volna is, akkor sem érezném magamat hivatottnak e nagy földadatra. Megelégszem, ha e rendkívüli ember életéből néhány érdekes mozzanatot tudok fölhívítani, azokat a mozzanatokot, amelyek Adyt a Csokonai-körrel kapcsolatban mutatják be.

A Csokonai-kör, mint a nemzeti irodalmi hagyományok hű ápolója, természetesen nem hódolt meg Ady merész, sőt forradalmi irányának, de nem is átkozta ki az irodalomból, mint eretneket és nem zárkózott el előle mereven, mint újító elől. Szívesen kereste vele az összeköttetést és a legnagyobb készséggel hívta meg a maga felolvasó asztalához. Már magasra csapkodtak az irodalmi érdeklődés hullámai Ady körül, mikor 1908 elején előtt hozzánk, hogy személyével, néhány költeményének közvetlen előadásával növelje azt a hatást, amelyet akkor már országoszeretett. Február 26-án délelőtt érkezett Erdmindszentről, a szülei házból, ahol néhány hétig a fővárosi zajos életet pihente ki. A városháza nagyterme színültig megtelt közönséggel, főképp hölgyekkel, de felolvasása nem járt a feleségizott várakozásnak megfelelő sikerrel. Tompa hangja, kelletlenül gyorsabb kiejtése miatt még azok a költeményei sem jutottak igazi érvényre, amelyekben kevesebb a homály vagy a sejtelmesség. De azért folyton körül volt véve rajongókkal, akik boldogoknak látszottak, ha szóvalthattak vele, ha bemutatkozhattak neki. A felolvasó ülés utáni estét a késő éjszakáig együtt töltöttük néhány fiatal író társaságában élénk, kellemes beszélgetéssel.

E baráti körben magatartása, irodalmi vagy politikai nyilatkozatait alig mutattak valamit abból az elbizakodottságból, titáni felsőbbégből, amelyekkel versei már akkor is telve voltak. Azt is följegyeztem akkori naplómban, hogy kellemes, folyamatos társalgása világos, logikus ítéletei milyen esodálatos ellentétben vannak tárcáinak és verseinek hezagosságával és homályosságával.

Másfél évvel később, 1909 őszén ismét Debrecenben járt Ady Endre. Nem a Csokonai-kör hívta, nem is az látta vendégül, de mégis az fogadta, az kalauzolta. Ady akkor állott dicsősége tetőpontján és a kevéssel előbb megindult Nyugatnak propaganda körútján tartott városunkban állomást. Vele jött a Nyugatnak egész törzskara, Ignotus, Móricz Zsigmond és október 24-én délelőtt a Royal nagytermében ment végbe az irodalmi matiné, melyen G é r e s i Kálmán, mint a Csokonai-kör elnöke üdvözölte a Nyugat gárdáját. Szép őszi nap volt, amelynek délutánján nekem feledhetetlen sétat tettünk a hervadás pompájában ragyogó Nagyerdőn.

Másfél napot töltött ekkor Debrecenben Ady s ez folytonos ünneplésben tölt el. Öszinte hívei leginkább az ifjúságból kerültek, míg a nagy közönség, főképp a nők hódolata jórészt csak a divatos költőnek, az irodalmi viták és az irodalmi pletykák hőisének szólt.

A Csokonai-kör felolvasó ülésén sokszor felhangzott az Ady Endre neve. Reá vonatkozott Sz á v a y Gyulának egy szellemes allegóriája, amely az erzsébetteri verebekről szó-

lett. Ezek ugyanis szörnyen felzudultak, hadakozó gyűléseket tartanak, mikor maguk fölött egy idegen madarat látnak keringeni, a mely nem úgy röptül és nem úgy csiripel, mint ők. Ez a költemény megértő üdvözlés volt Ady iránt, amikor Adyt mindenkép kiakarták kergetni az irodalom berkeiből.

Legnagyobb részt vele foglalkozott az a tanulmány, amelyet a Csokonai-körnek ebben az évadban tartott első ülésén, 1918 november 17-én én olvastam fel e címen: „Csokonai és a nyugatosok.” Szoros kapcsolatot, erős köteleket kerestem és találtam ez előadásomban a hányt-vetett Csokonai és a forradalmi újjó, az örök nyugtalanság hajóján evező Ady Endre között. A mi szerény ünneplésünkre meghívó ment a győztes forradalom által hivatalosan ünnepelt nagy költőhöz, a már beteg Ady Endréhez. Betegségéről tudtam, de azért korántsem gondoltam, hogy Ady Endre az ő költő-elődjéhez, a nyíltan ősapjának vallott Csokonaihoz abban is hasonlítani fog, hogy mindketten pályájuk közepén omlanak össze, hogy férfikoruk delén dőlnek a sírba.

Ady, a „halál rokona” immár a halál fia lett; ő, aki annyiszor szállt küzdelembe az enyészettel, aki szinte kacérkodott az elmúlással, most egy pusztító járvány áldozata lett. De költészete nem lehet az enyészeté, a fölött nem válhatik urrá a halál. A most létében fenyegetett magyarság, a darabokra tépett Magyarország is bizton hiszi, hogy Ady Endre holtában is együtt fog élni a nemzet nagy költőivel, neve, ha nem is mostani fényében, együtt fog maradni Csokonaiéval, a Vörösmartyéval s többi jeleinkével.

Debrecen, 1919 január 28.

Kardos Albert.

A 3-as honvédek elindultak Erdély védelmére

Ma délután történelmi fontosságú jelenet játszódott le Debrecenben. A *hármás honvédek első zászlóalja teljes hadi felszereléssel utnak indult, hogy az erdélyi határokon küzdő székely csapatoknak a románok ellen segítségére legyen.*

Vasárnap érkezett meg a híre Debrecenbe annak, hogy a kormány elrendelte az érdekelt tiszántúli vármegyék egész helyőrségének a fegyveres ellenállást a románok jogtalan és a fegyverszüneti szerződést lábbal tipró terjeszkedése ellen. A mi derék 3-asainknak két nap teljesen elegendő volt arra, hogy egy zászlóaljukat teljes készenlétkébe helyezték és utnak is indítsák. Ez a gyorsaság felülmúlta még a legvármesebben reménykedő katonai körök számítását is, de leginkább meglepte a kishitűt, a csüggeteg lelkűket, akik elejétől fogva nem bíztak a megindult akció sikerében. A hármás honvédek egy merész és biztos lépéssel áttörték a kishitűségnek ezt az iszapos gátját s megnyitották az utat a magyar katonai erények és hazafias áldozatkészség feltartóztatatlan folyamának, melynek célja most már — nem úgy, mint a világháború folyamán — a mi saját tüzhelyeink, szabadságunk és állami létünk megvédése. A 3-asoknak ez a nagyszerű viselkedése jelentőségében főleg egy nyert csatával s az ezred történetében egy külön fényes lapon fog megörökíttetni.

Vidám arccal, friss tartásban, virágokkal

felékesítve — némelyik egész rózsasárdót viselt a mellén — gyülekezett a legénység tisztjei vezetésével diszes lobogók alatt délután 4 órakor a laktanya udvarán, hol a katonai parancsnokság nevében *Kratochwill* Károly ezredes, a Székely Nemzeti Tanács nevében pedig *Darkó* Jenő egyetemi tanár intézett hozzájuk buzdító beszédet. Majd zeneszó mellett, vidám katonatnótákat énekelve indult el a vasúti állomásra, ahol már várta őket az Erdély felé induló katonavonat. Debrecen népe már régen nem látott hasonló felvonulást, de akik ezt látták, azok lelkébe új hit, új reményesség szállt, hogy a független magyar népköztársaság szabadsága csak ezután fog még teljes erejében kibontakozni.

A hadbavonuló katonák családjainak és a menekülteknek támogatása

Ma délután az összes debreceni nőegyletek vezetői a debreceni ezredek és a székely hadosztály megbízottaival együttesen értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy minden egyes, Debrecenből Erdély védelmére induló csapatnak egy diszes zászlót ajánlanak föl, melyet hazafias ünnepély keretében fognak az illető csapatnak elvonulása alkalmával átadni. Együttal egy szűkebbkörű bizottságot küldtek ki, amelynek feladata egy nagyszabású gyűjtési akciónak a megindítása, egyfelől az Erdély védelmére vonuló debreceni katonák hozzátartozóinak a fölsegítése, másfelől pedig a megszállott területekről Debrecenbe menekültek támogatása céljából. Az erre a célra beérkező adományokat már most kéri ez a bizottság a debreceni katonai állomásparancsnoksághoz beküldeni, amely minden egyes adományt a sajtó útján nyugtázní fog. A bizottság a következő felhívással fordul a közönséghez:

Polgárok, polgárnők!

A fiatal, új Magyarország megszületése után a gyöngé, növekvő magyar államra tört minden ellensége. Ok és becsület nélkül e téli farkasok kivetkék honukból sok-sok magyar testvérünket. Ma már sok millió magyaroknak a hontalan szabadság, vagy saját honában az idegen zsarnok uralom a sorsa.

Debrecenbe, a mi ellenség által áhitott hajdúföldünkre, messziről, a szép székely völgyekből, székely testvérek hozták el szívűket, karjukat, keserűségüket, bizodalmaikat.

Közénk süvített a szabadság hívó, sürgető szava!

És alig hogy kezd ujulni, gyökereiben elevenedni a mi magyar földünk, — alig hogy kezd gerjedni az új magyar élet...

Tudjátok meg, hogy erdélyi béréken már leng a szabadság zászlaja, — székely testvér, magyar testvér csapatok felett kitarul és lobog a szabadság öröme. Minden község, minden város egy-egy új öröm.

Az ellenség minket is elnyeléssel fenyegető öblös torka megakadt.

Debreceni polgárok, polgárnők! Most már félre aggodalom és kétség! A mi kizsárolt és lekicsinyelt magyar magányunkban, de magyar föld szabadságáért szívvel-szívvvel, kart-karral egyesítve, ismét erőseknek és nagyoknak érezzük magunkat.

Áldozatokat kérünk tőletek!

Senki nem örülhet annyira az ellenséges hordák feltartóztatásának, visszavetésének, mint az ellenségektől idáig megkímélt magyar Alföld népe.

Az értünk és mindnyájunkért küzdő testvereinket, fiainkat méltóan akarjuk utjukra bocsátani, gondoskodni kívánunk segítséget igénylő családjaikról.

Ez valóban a magyar szabadság harca! Most valóban önmagunkért kell küzdenünk, önmagunkért kell áldozatokat hoznunk!

A hírlapilag nyugtázandó adományokat kérjük a debreceni katonai állomásparancsnokság hivatalában (Szent Anna-u. 1. I. em.) átadni.

A testvéri szabadság szent nevében szölkünk a ti szívetekhez!

Az összes debreceni nőegyletek elnöksége.

A székely toborzó bizottság.

Kizárják a kommunistákat a szociáldemokrata pártból

A Munkástanács döntése

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A Munkástanács am este ülést tartott, a melynek tárgya a **kommunistákkal szemben való állásfoglalás** volt. Az ülésen, amely este 6 órakor kezdődött, Preuss Mór elnökölt.

Rosner József határozati javaslatot terjesztett elő, amely követeli, hogy

1. a munkástanács tegyen **előterjesztést a legközelebbi összeülő szociáldemokrata pártkongresszusnak, hogy a kommunistákat zárja ki a pártból, a szakszervezetekből és a munkástanácsból.**

2. a kormány a legerélyesebben foglaljon állást minden ellenforradalmi mozgalom és a kommunisták ellen.

3. ugyanilyen erélyt tanúsítson a kormány az árdrágítókkal, a lánckereskedőkkel és az árú-elrejtőkkel szemben.

A javaslat fölött hosszú vita indult meg, amelynek során Vágó Béla, a kommunisták szóoka kifejtette, hogy nem taktikai, hanem elvi különbség van a két párt között. A szociálisták demokratikus uton haladnak, a kommunisták pedig proletárdiktatúrát és európai forradalmat akarnak csinálni.

Garbai Sándor kijelentette, hogy a kommunisták ellen minden eszközt fel fog használni, hogy letörje őket.

Többek felszólalása után elrendelték a szavazást. A munkástanács valamennyi szavazattal 13 szavazat ellen elfogadta a határozati javaslatot.

Kunfi miniszter az iskolai vallásoktatás ellen

Az összes vallásfelekezetek kiküldöttéből álló küldöttség felkereste ma délelőtt Kunfi Zsigmond közoktatásügyi minisztert hogy átadja neki az összes vallásfelekezetek multkori gyűlésén hozott határozatát, amely tiltakozott a vallásoktatásnak az iskolából való kiküszöbölése ellen és azt kívánja, hogy ebben a kérdésben való döntés előtt a vallásfelekezetek képviselőit is hallgassák meg.

Kunfi Zsigmond miniszter átvette a küldöttség határozatát és kijelentette, hogy annak tartalmáról értesíteni fogja a kormányt. A miniszter elismerte annak a kívánságnak a jogosságát, hogy ebben a kérdésben való döntés előtt a vallásfelekezetek is meghallgatassanak, majd az ügy érdeméről többek közt a következőket mondta:

— Mint szociáldemokrata, azért lépett be a kormányba, hogy elveit és eszmeit megvalósíthassa és a hatalomnak az ő szemében csak addig van értéke, amíg ezt a célt szolgálja. Mint közoktatásügyi miniszter, ma is azt vallja, hogy **a teljes lelkiismereti szabadság csak egy biztosítható mindenki számára, ha a szociáldemokrata program szerint a vallás magánüggyé válik** és ha ennek következtében az iskolával nem taníttatja az állam a vallást. Minden szülőnek és minden egyháznak azonban jogában kell hogy álljon az iskolán

kivül vallástanra taníttatni mindazokat a gyermekeket, akiknek szülei ezt kívánják.

A Károlyi-párt szervezkedése

Az országos függetlenségi Károlyi-párt direktóriuma ma este ülést tartott, melyen a másik függetlenségi párttal való likvidálás kérdését tárgyalták. A szétválasztás keresztülvételére Kóbek Kornél, Laehne Hugó és Tolnay Lajos tagokból álló bizottságot küldtek ki. A direktorium ezután a párt programjének megállapításával foglalkozott, amelyet rövid időn belül publikálni fognak. A Kossuth Lajos utcai ideiglenes körhelyiségben a tagok nagy számmal jelentek meg, a miniszterek közül Puzs Parna időzött hosszasan a klubhelyiségben.

A kassai Rasputin

Egy fogoly orosz szerelmi varázsa

Az orosz cári udvar hírherdét Rasputinjának lenyűgöző szuggesztív erejére emlékeztet az az eset, mely most a kassai rendőrséget foglalkoztatja s amelynek hőse egy Kassán élő orosz fogoly orosz és egy környékbeli paraszt menyecske. Az esetről a következőket írják Kassáról:

A rendőrségen megjelent néhány nap előtt egy szomszédos falubeli paraszt gazda s feleségével s az ember előadta, hogy miáltal ő a harctereket járta, nagy baj érte a családi életét. Felesége, aki kezdetben minden idejét kis gazdaságuknak szentelte, szerelemre lobbant egy orosz fogoly iránt s ez időtől fogva csak szerelmének élt. Mikor a férj hazatért a háborúból, házatáját rettenetesen elhanyagolt állapotban találta s az asszony azóta sem változott: mindennap bejött Kassára, hogy szerelmesével, Kraicsinko Vaszily-jal találkozzék.

A rendőrségen az eset egyszerű elmondása után úgy ítélték, hogy az összerombolt családi tűzhely lakói szabadulni akarnak egymástól, s azt felelték nekik, hogy a válópert a törvényszéken kell megindítani. Az ember azonban kijelentette, hogy az asszony nem tőle, hanem a kedvesétől, a fogoly orosztól akar elválni.

Az asszony elmondta, hogy ő a hites urával akar együtt maradni, de nincs a lelkének annyi ereje, hogy lemondjon Kraicsinko Vaszilyról, mert megbabonázta a szerelmével s tehetetlen a szenvedéllyel szemben, mely átkot hoz az életére. Amióta a fogoly oroszt megismerte, azóta úgy él, mint az alvajáró, nem tud másra gondolni, csak ő reá, utána vágyakozik s a vágyak ereje elnyomja benne a becsületes jóakaratot: a lábai megindulnak és viszik-viszik kedvese karjai közé. Érzí, hogy nagy veszedelembé került, de nem akar a romlásban elmerülni. Kéri a kapitány urat, segítsen rajta, vigyék el innen a Vaszilyt, küldjék vissza Oroszországba, akkor talán véget ér a varázs s nem fogja őt vonzani tovább a messzeségből.

A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek föl a különös esetről és még különösebb kívánságról s emberségesen megígérték, hogy megkeresik a Vaszilyt s hazaküldik, mivelhogy úgy sincs már itt keresni valója, ők pedig éljenek már ezután zavartalan békességben.

Radó Nándor kapitány tényleg nyomban intézkedett is, hogy keressék meg a kassai Rasputint s hívják föl hivatalába, azonban a Vaszilyt, aki közben — úgy látszik — neszét vette a dolognak, sehoh sem találják. A cipész műhelyben, ahol dolgozott, nem volt, de másutt sem tudták a nyomára akadni.

Elmúlt két nap s ez alatt az asszony is békésen megvolt a falujában, nem kíváncsított Kassára. De ma reggelre újból elfogta a nyugtalanság, az ellenállhatatlan vágyakozás s kérte az urát, jöjjön be vele a városba. Szépgyalogszerrel meg is indultak az országuton, beértek az aszfaltra s ahogy a Franciskánus-

utca bandukolnak, egyszerre csak föltűnik nem messze velök szemben a Vaszily alakja.

Az embert elfogja a keserű indulat s dühösen megfenyegeti a csábítót az öklével. Az orosz visszafenyvegeti s ebben a pillanatban a nyárialevél módjára remegő asszonynak megmerevedik a balkarja. A férje, akárhogy erőlködik, nem bírja kiegyenesíteni, fölmennek az ügyvédjükhöz, ő is próbálja, de nem boldogul a merev karral, melyet két nap előtt a szemei előtt teljes épségben használt az asszony. Azután orvoshoz mentek, de itt nyomukat veszítettük s egyelőre nem tudunk a szerencsétlen asszony további sorsáról.

Kétségtelennek látszik, hogy a szuggesztio egy sajátosság jelensége mutatkozott meg a szegény asszonyon. Beszélünk orvossal is a dologról, aki azt mondotta, hogy ak ar megmerevedése epilepsziás-hisztériás tünet s szuggesztióval szüntethető meg. Mindenképen olyan ritka eset, amely ideggyógyászok figyelmére érdemes.

A kassai Rasputin is eltűnt újból, de reméljük, a rendőrség most már nagyobb gondtal és több sikerrel fogja keresni s egy kényszerlevéllel pontot tesz e szomorú és nem mindennapi szerelmi regény végére.

Fordulat a burgonyapanama ügyében

A vizsgálóbíró elrendelte Marichék szabadon bocsátását — Windischgraetz felelősségre vonása nélkül nem lehet elbírálni a panamát

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A négymillióos burgonyapanama ügyében a mai napon meglepő fordulat történt. Margalits Ede dr. vizsgálóbíró újabb kihallgatás után a letartóztatott Marich Jenő miniszteri tanácsos, Miklós Jenő igazgató és Lukács Ernő helyettes igazgató szabadonbocsátását rendelte el.

A vizsgálóbíró végzésének indokolása szerint Windischgraetz Lajos herceg volt közlekedési miniszter berni nyilatkozata elismeri, hogy a hiányzó 3,900,000 korona az ő rendelkezése alatt álló alapba befolyt és arról a herceg kész elszámolni a legfőbb számvevőszéknek és a parlamentnek. Ilyen körülmények között — mondja a vizsgálóbíró végzése — nem merülhet föl terhelő adat abban az irányban, hogy az összeg Miklós Jenő és Lukács Ernő kezeihez jogtalanul került volna. Miután Miklós, aki mint magánember bonyolította le ezt az üzletet a saját vállalkozásaként, tartozott 10 millió koronát a köztisztviselők fegyveres társaságának alapja javára befizetni. Arra sincs terhelő adat, hogy az összeg Marich Jenő kezeihez egyáltalán befolyt volna. Ily körülmények között a herceg személyét nem lehet kikapcsolni az ügyből és őt a miniszteri felelősségről szóló 1848:III. t.-c. 32—34. §-ai alapján felelősségre kell vonni. Minthogy pedig a vád tárgyává tett cselekménnyel kapcsolatban a gyanúsítottak nem követtek el olyan ténykedést, amely büntetési elkövetésének megállapítására adhatna alapot, a vizsgálóbíró a gyanúsítottak fogvatartását nem látja indokoltnak és ezért elrendeli szabadonbocsátásukat.

A vizsgálóbíró határozata ellen az államügyészség felhívomást nyújtott be a választanáshoz, amely holnap határoz.

A vizsgálóbíró végzése most azt az érdekes problémát veti fel, hogyan lehetne felelősségre vonni Windischgraetz herceget, akit az eddigi törvények értelmében az országgyűlés delegáltjaiból és más hivatalos személyekből álló parlamenti bíróság elé kellene állítani.

Minthogy azonban a parlament feloszlott, ennek a bíróságnak az összeállítása most lehetetlen.

Május 2-án nyílik meg az általános békekonferencia

Bécs, január 28. A Reuter-ügynökség jelenti Párisból: Pichon külügyminiszter a kamara bizottságában bejelentette, hogy az általános békekonferencia, amelyen valamennyi hadviselő állam képviselői részt vesznek, május 2-án, a frankfurti béke évfordulóján ül össze Versaillesben.

Osztozkodás a német gyarmatokon Belgium képvisellete a kártérítési bizottságban

Páris, január 28. Hivatalosan jelentik: A nagyhatalmak képviselőinek Clemenceau elnöklésével hétfőn délután tartott ülésén Pichon külügyminiszter nyilatkozott azokról az utasításokról, melyeket a Lengyelországba küldendő szövetségi vizsgáló bizottság részére állítottak össze. Ez utasítások szövegét kedden délelőtt határozzák el véglegesen. A bizottságba Franciaország képviselőiül Nolens követet és Nissel tábornokot jelölték.

A délutáni ülés folyamán az arikai német gyarmatok kérdéséről tárgyaltak. A japán delegátusok a japán kormány álláspontját annak a két kínai delegátusnak jelenlétében hozták szóba, akiket kifőn hívtak meg, hogy országuk érdekeit képviseljék. Hughes és Botha miniszterelnökök a dominiumok követelését terjesztették elő. Új-Guineát Ausztrália, a Samoa-szigeteket Újzeeland és Délnyugatafrikát Délafrika részére igénylik. Minthogy a belga külügyminisztérium főtitkára még nem érkezett Párisba, Simon francia gyarmatügyi miniszter meghallgatását elhalasztották.

Wilson elnök kifejtette személyes eszméit a területi kérdések szabályozásáról, amely szerint a népszövetség a területek igazgatását önmaga által megbízott államra bízta. A megbeszélés nem volt kimerítő.

A nagyhatalmak bizottságának második ülése alatt a külön érdekekkel bíró hatalmak delegátusai iltek össze. Ezen az ülésen Jules Cambon elnökölt. A szavazás országokonként határozatokkal történt és 17 szavazó volt jelen. Az 5 meghatalmazandó delegátust 4 bizottság részére választották.

A kártérítések megállapítására kiküldendő bizottság végleges megalakítását még fentartották. A legtöbb szavazatot Belgium kapta.

Cuba képviselője képviseletet két ország részére a nemzetközi törvényhozás bizottságában, tekintettel a szivaripar jelentőségére.

A szavazás egységének kihirdetése alkalmával Calogeras brazíliai pénzügyminiszter rámutatott arra a jelentős helyzetre, melyet Belgium a bizottságban való képviselettel most elért: megjegyezte, hogy a vitéz kis nép nagyságát ama körülményeknek köszönheti, melyek a háboruba való beavatkozását előidéztek és üdvözölte Belgiumot az őt ért megtiszteltetésért. Cambon csatlakozott a brazíliai miniszter hízegő nyilatkozataihoz és hozzátette, hogy minden hatalom, amely az autokrácia ellen küzdött, érdemeiket szerzett a civilizáció körül.

Az egész vita francia nyelven folyt, a legutóbbi nyilvános ülésen is kizárólag a francia nyelvet használták a delegátusok.

Wilson hazatérése

Páris, január 28. A Temps jelentése szerint Wilson március elején visszatér Washingtonba, hogy a most folyó kongresszuson, amely március 4-én fog véget érni, hízetét felolvashassa.

Lázadás Bessarabiában

Kiew, január 28. — (A Magyar Távirati Iroda szikratávirata a budapesti radio-állomás útján.) A románoknak bessarabiai kíméletlen előnyomulása következtében az ukrán lakosság között lázadás tört ki Bessarabiában. — Valamennyi nem román lakos egységes frontot alkotott, hogy a román iga alól felszabaduljanak. A bessarabiai menekültek nagyobb számban csatlakoznak a lázadók hadseregéhez, hogy a román reakció letöréséhez hathatós támogatást nyújtsanak. A lázadás élén a bessarabiai felszabadító tanács áll.

HIREK

— **Általános sztrájk Angliában.** Berlinből táviratozzák: A Berliner Tageblatt jelenti Hágából: Ide érkezett magántáviratok szerint Angliában általános sztrájk tört ki. A hír valódságát eddig nem lehetett megállapítani.

— **A budapesti egyetemi tanács az új tanárok kinevezése ellen.** Mint jelentettük, Kunfi Zsigmond közoktatásügyi miniszter hét új egyetemi tanárt nevezett ki a budapesti egyetem társadalomtudományi tanszékeire, anélkül, hogy a jog- és államtudományi kar állásfoglalását a jelöltekkel szemben beárta volna. A miniszternek ez a ténye nagy recenstust keltett a budapesti egyetemen, amelynek fakultásai most állást foglalnak a kinevezések ellen. A jogi fakultás szombaton tartott ülésén elhatározta, hogy tiltakozik a hét tanár kinevezése ellen, az új tanároktól nem veszi ki az esküt és feliratot intéz a közoktatásügyi miniszterhez, akitől a kinevezések hatálytalanságát kéri. Ezt a határozatot a jogi kar az egyetem valamennyi fakultásával közölte és azokat hasonló állásfoglalásra kérte fel. A többi fakultás hozzájárult a jogi kar állásfoglalásához, a bölcsészeti kar pedig elhatározta, hogy külön is kifejezi azokat a szempontokat, melyek arra birták, hogy a kinevezések ellen tiltakozzék.

— **Debrecen város alkalmazottai szabadszervezete** folyó évi február hó 1-én, azaz szombaton délután öt órakor a városháza nagytanácsstermében rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a szabadszervezet minden tagját tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgy: A közalkalmazottak országos szövetségéhez való csatlakozás.

— **Demarkációs vonal a Tisza közepén.** Szegedről jelentik: Az ujszegedi szerb parancsnok demarkációs vonalat állított föl a Tisza folyó közepén. A szerb parancsnokság hivatalosan értesítette Temesváry Géza dr. h. főkapitányt, hogy csónakkal csak a Tisza közepéig közlekedhetnek, aki tovább merészkedik, arra tüzelni fog az ujszegedi őrség. Ez a különös rendelkezés nemcsak a csónak-közlekedést teszi veszedelmessé, hanem megbénítja a tisza halászatot is. A halászok alig mernek az innesső partról elmozdulni, mert nem tudhatják, egyik pillanatban foghatja rájuk fegyverét az ujszegedi partszél őrsége.

— **Ady Endre temetése.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Ady Endre temetése holnap délután 2 órakor megy végbe a Nemzeti Múzeum oszlopcsarnokából. Délelőtt 10 órakor nyitják meg a közönség számára, déli 1 órakor azonban elzárják és csak éjfél 2-kor nyitják meg ismét a küldöttségek elhelyezkedésére. A rend fenntartását a szociáldemokrata párt 100 tagú küldöttsége vállalta magára. Az egyházi szertartást Haypál Benő református lelkész végzi, azután Kunfi Zsigmond közoktatásügyi miniszter a kormány, Móricz Zsigmond a Vörösmartyu-Akadémia, Babits Gyula a Nyugat, Piktler Gyula az alkotó művészek szövetsége, Biró Lajos az újságíró egyesületek és Jászai Oszkár a Társadalomtudományi Társaság nevében mondanak gyászbeszédet.

A közalkalmazottak beszerzési csoportja értesíti a tagokat, hogy a ma érkezett 4 vagon burgonyát január 29-én, szerdán reggeltől kezdve a dohánybevitel hivatalnál kiosztás alá bocsátjuk. Figyelmeztetjük egyezkedő tagjainkat, hogy burgonyajárandóságukat mielőbb váltsák ki és vitessék el.

Zongorát vagy pianót bérelni óhajtok. Ajánlatok kéremek: Perez Carola (Uránia-épület).

— **R. Kiss István a magyar fajról.** Keddén tartotta meg R. Kiss István egyetemi tanár utolsó előadását a magyar fajról. Ezután a fajkeveredésről szólott. Kimutatta a magyar faj kevert voltát. Az Árpád-kor elejéről való leírás után ítélt, mongol típus vagyunk, a tatárjárás idejétől kezdve a kutfók a magyart már inkább európai fajnak festik. A magyar faj emellett nem egységes faj, mint a francia, hanem foltokból áll, ilyenek: a kunság, a palócság, hajduság, székelység, mely aránylag a legtisztább faj. Az egyes magyar típusok sikerült jellemzése után fejezte be a tudós professzor tartalmas előadását, amely elejétől mind utolsó szaváig nemcsak mint ismeretterjesztő volt kiváló, hanem lelkes, komoly és biztató tartalmával felemelő és vigasztaló hatást tett a megjelentekre.

— **A milói Vénuszt visszavitték Párisba.** Párisból táviratozzák, hogy a milói Vénuszt tegnap vitték haza Toulouseból Párisba. A szobrot tudvalevően tavaly tavasszal szállították Toulouseba, amikor a németek messzeleherdő ágyúikkal kezdték löni Párist.

— **Kigyulladt vonat az érmelléki vonalon.** Utasok vigyázatlansága súlyos szerencsétlenséget idézett elő pénteken az érmelléki vonal gyapjui állomásán. Benzint szállítottak a vonaton és egy üveg szét tört. Eközben valaki gyújtót dobott a fadlón szétfolyó benzintre, mitől a kocsik lángra lobbant. Az utasok pánik-szerű kavarodásban torlaszták el a kocsiajtókat és az ablakon át igyekeztek menekülni az égő vonatból. Csak a vasutasok őrizték meg lélekjelenlétüket a halálos veszéllyel szembeállva, a lángok közt mindkét oldalról lekapcsolták és elszigetelték a kocsit, mely reszegeve égett. Az égő kocsi utasai őrföngve zuzták be az ablakot s egymást tiporva keresték a menekülést a lángtengerből. Egy férfi az ablakon dobtá ki hat éves fiacskáját, aki egy asszonyra zuhant és semmi baja nem történt. A kocsi utasainak mentését alig lehetett megkísérelni, mert a lángok elzárták az utat. Hajmeresztő jelenetek játszódtak le. Két fiatal leány az öklével törte be a kocsi ablakát. Ki akartak ugrani, de elvesztették az erejüket. Bátor vasutasok megragadták a kiemelt őket, de mindketten irtózatosan összeestek. Egyiküknek a haját is teljesen deperzselt a láng. Egy idősebb, jól öltözött férfi az ajtót kifeszítve, fejével zuhant véres testtel a sínek mellé. Öten rettenetes égési sebeket szenvedtek, a kocsi többi utasa könnyebb természetű sérülések árán menekült. Koltai Eszter nevelőleány sérülése halálos. A súlyosan sebesültekkel együtt Bihardioszegre szállították, de már az utolsó perceit élte. Még két leány állapota válságos. A tüzet nagy erőfeszítéssel sikerült eloltani.

— **Caillaux bünpöre.** Párisból táviratozzák: Caillaux volt miniszterelnököt csütörtökön fogja először kihallgatni az állami törvényszék vizsgáló bizottságának elnöke.

— **Kereskedelmi irányú továbbképző tanfolyam.** A helybeli felső kereskedelmi iskola tervbevette egy kereskedelmi irányú továbbképző tanfolyam rendezését, amelynek célja, hogy olyanoknak, akik felső kereskedelmi iskolai, vagy középiskolai érettségi bizonyítványt szereztek, vagy ezzel egyenrangú mezőgazdasági vagy ipari szakiskolát végeztek, továbbá valamely tisztképző iskolát végeztek, vagy pedig a háború alatt tisztí rangot értek el, továbbá tényleges és tartalékos tisztok, valamint tanítói oklevéllel bírók vagy pedig ugyanilyen előképzettséggel bíró kereskedelmi alkalmazottak a kereskedelmi jellegű szaktudást elsajátítsák, illetve ebben magukat továbbképezzék. A tanfolyamra mind férfiak, mind nők felvehetők, ha a fenti előképzettség valamelyikével bírnak. A tanfolyam legalább 20 jelentkező esetén f. évi február hó 1-én nyílik meg és tart f. évi június hó 30-ig. Az előadások ideje a délutáni órákban lesz. A tandíj 200 korona, a beírási díj 50 korona, ezek a díjak egy összegben a beíráskor befizetendők. Felhívtnak mindazok, akik a tanfolyamon részt akarnak venni és a fentebb

KÖNYVUJDONSÁGOK

Most jelent meg 5. kiadásban

**DRASCHE-LAZAR
A TÜZKERESZT**

REGÉNY, A „TÜZPRÓBA” CIMŰ REGÉNY FOLYTATÁSA. — ÁRA 15 KORONA. EZEN REGÉNYBŐL 10 NAPALATT 2 KIADÁS, 20.000 PÉLDÁNYBAN FOGYOTT EL, AMI FENYES HIZONYÍTÉKA A KÖNYV RENDKÍVÜLI ÉRDEKES-SÉGÉNEK

**MOST JELENT MEG
5. KIADÁSBAN
A TÜZPRÓBA**

REGÉNY. ÁRA 11 KOR.

KÉT MŰVÉSZETI KÖNYV:

1. Biedermeier

Irta FARKAS ZOLTÁN. Gyönyörű nagy 8-as alaku díszes kárpisú könyv 168b. mint 100 képpel. Ára 15 korona.

2. »Az akt«

Irta MALONYAI DEZSŐ. Hasonló díszes kiállításban, gyönyörű kivitelű, 168b. mint 100 képpel. Ára 15 korona.

Szép Ernő: »Lila akácza«

Egy fővárosi fiatalember regénye. Ára 11 K

Koritsánszky Ottó:
Láng és pernye

Kis képek nagy időkből. Díszes kiállítású kötet. Rendkívüli érdekfeszítő 18. elbeszélés. Ára 12 korona.

Tíz % felár

Kaphatók:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR IRODALMI ÉS NYOMDAI RT. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN

Piac-utca 34. Telefonszám 54.

körülről előképzettséggel bírnak, hogy felvé-
telük végett az előképzettségiük és foglalko-
zásukat igazoló okmányokkal a felső keres-
kedelmi iskola igazgatójánál hétköznapiokon
délelőtti 11—12 óra között a Piac-utca 8. sz.
alatti igazgatói irodában jelentkezzenek. Az
igazgatóság.

— **Naprairogó** a címe Krudy Gyula
legújabb, rendkívül érdekes regényének. Ára
a számtalan képpel tarkított vaskos kötetnek
18 korona és 10% felár. Kapható: Hegedüs
és Sándor részvénytársaság könyvesboltjában.
Telefon 54.

— **Arcubasew** hírneves orosz írótól új
könyv jelent meg. Címe: Fehér havon.
Ára 2 korona 20 fillér. Kapható: Hegedüs és
Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársasá-
gnál.

— **Szerelmes levél** és más elbeszélések.
Irta Móricz Zsigmond. Kis elzevir ki-
állítású, igen csinos kis kötött könyvecske.
Móricz Zsigmond néhány igen bájos s ked-
ves történetkéjével. Olvasásra is, ajándéknak
is egyaránt kedves s praktikus, már rendki-
vül olcsó áránál fogva is. Csinos kötésben
11 korona. — Hegedüs és Sándor
r.-t. könyvesboltjában kapható. Piac-utca 34.

— **Férj és feleség**, komédia 3 felvonás-
ban. Irta: Lakatos László. Ára 6 korona 60
fillér. Kapható: Hegedüs és Sándor irodalmi
és nyomdai részvénytársaságnál.

— **Molnár Ferenc** legújabb könyve, az
„A ndor”, immár kb. 40.000 példányban fo-
rog közkezen. A rendkívül érdekesítő, szép
kiállítású vaskos kötet ára igen olcsó. — 16
korona 50 fillér és 10% felár. Kapható
Hegedüs és Sándor részvénytársaság
könyvesboltjában. Piac-utca 34. Telefon 54.

— **Claude Farrère** híres író legújabb
könyve, „A kis szövetségesek”, most
jelent meg. Ára kötet 4 korona 40 fillér. —
Kapható: Hegedüs és Sándor irodalmi és
nyomdai részvénytársaságnál.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

SZERDA: **Biboros**. C) hérlét.
CSÜTÖRTÖK: **Fogadjunk!** operett. A) béri.
PÉNTEK: **Fogadjunk!** B) hérlét.
SZOMBAT: Délután: **Médi**, operett. Este:
Fogadjunk! C) hérlét.
VASÁRNAP: Délután: **Hóvirág**, operett. —
Este: **Fogadjunk!**

Vigszínház

SZERDA: **Fogadjunk!**
CSÜTÖRTÖK: **Tolvaj**, szímmű.
PÉNTEK: **Lout**, Piros színlapos bohózat.
SZOMBAT: Délután: **Aranyember**, dráma.
Este: **Lout**, Piros színlapos bohózat.
VASÁRNAP: Délután: **A vasgyáros**, szímmű.
Este: **Lout**, bohózat.

A színházi iroda hírei. A **Biboros** ke-
rül színe ma este C) hérlétben a Csokonai-
színházban. — **Fogadjunk!** Honthy Hanna
felléptével ma a Vigszínházban a nagysikerű
Fogadjunk! operett kerül színe.

A **Vigszínház** **Carnevál-estéje**. Nagy az
érdeklődés a Vigszínház szombat esti **Carne-
vál-estéje** iránt. A színházi ruhatárból már
számos jelmezkiváltás történt. Megérkezett a
nagyszabású tombolajátékra is az engedély.
Az estélyen Kiss Béla teljes zenekarával vesz
részt. Meglepetés lesz Honthy Hanna. Seregh
Marcsa, Remete és Várnai táncai. Jegyek a
Vigszínház pénztáránál előre válthatók.

Két slágerkép az **Arany Bika**-moziban:
„A titkok titka” című négyfelvonásos rejtel-
mes történet, a főszerepben Magda Sonja —
és „A kis önbetörő” három felvonásos vigjá-
ték; a főszerepeket Lena Amsel és Paul Mor-
gan játsszák.

A **vörös kérdőjel-t**, Csermely Gyulának
a Pesti Hirlapban megjelent szenzációs regé-
nyét, közkívánatra az Uránia újból műsorra
tűzte. Ma és holnap mutatja be 5 és 7 órakor.

„Az **aranyember**” II. rész. Szerdán és
csütörtökön mutatja be az Apollo 3, 5 és 7
órákor. Jegyelővétél az Apollo pénztáránál
délelőtti 9—12-ig. Délutáni pénztárnyitás 2
órákor.

OLÁH GÁBOR

LEGUJABB MŰVE A

DEÁK GYÖRGY

MEGJELENT. 600 ÁRA 8 KORONA

ELŐBB MEGJELENTEK

KÉT TESTVÉR

REGÉNY. 600000 ÁRA 8 KORONA

SZEGÉNY MAGYAROK

3 VASKOS KÖTET ÁRA 24 KORONA
ÉS 10 SZÁZALÉK FELÁR.

KAPHATÓK:

HEGEDÜS és SÁNDOR
IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KÖNYVESBOLTJÁBAN
PIAC-UTCA 34. : TELEFON 54.

Felhívás szőlőtelepítésre!

Elsőrendű garáncált filoxeramentes
Nova féle hazai **Magántermő** gyökeres
szőlővessző eladás kedvezményes
áron készlet kettőmillió. Mindenütt te-
lepíthető. Jó siker várható. Nagyban
telési eszre, elhanyagolt, kipusztult régi
szőlők újja telepítésére, valamint há-
nyok pótlására ajánlható. **Nova**-féle fe-
hér és kék színű vörösbort termő fajokban
kaphatók. Ára igen szép, erős gyö-
kérrel, szavatolt első osztályú minőség-
ben ezer drubéért **K 300** — Tavasszal
állításra, a rendelést követő összeg előzetes
beküldése ellenében szállítunk, csoma-
béküldése ellenében szállítunk, aki jó
és sok bort óhajt kevés költséggel utánvétele,
rendeje meg szükségletét. El most rendel, az a tavasszal
idejekorán fog birtokot. Az uradalmi szőlők részére is
igen nagy mennyiség rendelhető. Rendeléseket: név, lak-
hely, utolsó posta, megye és rendelkezési vasútiállomás pon-
tos feltüntetésével a pénztárvány szelvényén is megtehető,
vagy ajánlott levél által kérjük beküldeni. 00 00 Gim:

**„NOVA” szőlővessző- és szőlő-
oltványtelep kezelősége**
ABAD, SZABADSÁG-TÉR 10. SZ.

7
koronás olcsó regénysorozat:

Szomaházy István: **Ella** kisasszony ötlete
és Nyári felhők. — Brousin Hourard
A rejtelmes sziget. Regény. — Ellar Carit:
Vendetta és Uchard Kario, Az Óvédence
egy kötetben. — Rider Haggard: Ismeret-
len ország. Regény. — Minden kötet 7 kor.

Kaphatók:

Aczél Henrik modern antiquáriuma
könyvkereskedésében
Első Takarék palota.
TELEFONSZÁM: 575.

Apróhirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szőig
2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár-
és ünnepnapokon 10 szőig 3 korona, minden
további szó 30 fillér. Kövér betűkkel nyomot-
tak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-üzüstöt,

szőlő zálogleveleket (zá-
logcédlákat) és egyéb
tárgyakat a legmag-
sabb árrban veszek. —
Meghívásra házakhoz is
elmegyek, Stelner Mihály
Széchenyi-u. 19. szám.

Eladó

Varga-kert, Keleti-sor 7.
sz. alatt, a Salátrómos
kastély mellett lévő 11
hold telék amelyen 50
méter hosszú deszkából
épített barakk van. Az
egész telek 3 méter ma-
gas deszkakerítéssel van
körül véve. Értekezhetni
Daboceni Gazdák Bankjánál,
Kossuth-u. 17.

Az állami Gyermekehely
gyermekmelé, ki ta-
karítást is végezve.

megbízható mindenest
keres — Jelentkezhetni
ugyanott a délelőtti órák-
ban.

Üzleti berendezés
eladó. Csaró-utca 20, az
üveges üzletben.

Irodai gyakorlati

biró egyes gépiró kis-
asszonyt keres a Debreceni
Közvetítőbank Rész-
vénytársaság, Ferenc József
ut 42.

Kiadó

hasznos érte 4 hold első-
osztályú szőlőföld Hor-
tobágyi malom mellett,
közvetlen mester utcán
sótompónál. Értekezhet-
ni Gazdák Bankjánál,
Kossuth u. 17.

Fuvarozást

helyben és vidékre vállal

BLEIER ERNO
Hatvan-utca 13.
Bodegában.

Akinek

törött aranya, ezüstje,
ékszere, vagy záloglegye
van eladó, hívja meg
Krámert, Arany Bika-
bérház 3.

Eladó

Bundi-utca 7. szám alatt
levő ház, mely magában
foglal egymásba nyíló 3
szobás lakást, konyha,
kamra és istállót. Debreceni
Gazdák Bankja, Kos-
suth-u. 17.

Különbő

cégtábla

és egy üvegajtó eladó
Darabos-utca 7. sz.
alatt.

Lapkihordó

**„Szaknyokat jó ti-
zezéssel felvonn a
kladóhivatal. : : :**

A Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank
Igazgatósága

tudatja, hogy az intézeténél elhelye-
zett **botétek kamatlábát 1919 feb-
ruár hó 1-től kezdődőleg további
intézkedésig 1/2%-kal leszállítja.**

Az IGAZGATÓSÁG.

Hivatalos ruggyanta
**... bélyegzőket, ...
pecsétnyomókat**

melyek az új államalakulat foly-
tán szükségessé váltak, **gyor-
san, izlésezen és jutányosan**
készít

HEGEDÜS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai r.-t. papírkészítés
PIAC-UTCA 34. SZÁM.